MAASEUDUN TULEVAISUUS
Verkko: maaseuduntulevaisuus.fi
Facebook: facebook.fi/maaseuduntulevaisuus
Twitter: @maastul

PÄÄKIRJOITUS

Julkisia palveluja ajetaan raiteiltaan

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner (kesk.) on onnistunut suututtamaan junaliikenteen supistamispäätöksillään maakuntien asukkaat, oman puolueensa kansanedustajat ja opposition.

Junaliikenteen supistusten lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö on esittänyt useiden lentokenttien lakkauttamista. Ministeriön mukaan Suomeen tulisi saada kymmenen hyvin toimivaa kenttää. Jos suunnitelma toteutettaisiin, yli puolet nykyisistä maakuntakentistä lopetettaisiin. (MT 2.10.)

Junavuorojen karsinnan taustalla on hallitusohjelmaan kirjattu 12,3 miljoonan euron suuruinen leikkaus ostoliikenteestä. Maakuntakenttien lakkautussuunnitelmien perusteena on, että lentokenttiä hallinnoiva Finavia tukee maakuntakenttiä noin 30 miljoonalla eurolla vuodessa.

» Sopivaa kalustoa Suomen rautateille löytyy Lokakuun rautateiltä.

Lakkautettavat junavuorot on tarkoitus hiljaisimmilla reiteillä korvata ”markkinaehtoisesti” linja-autoilla. Lisäksi Berner väläyttää mahdollisuutta, että kilpailu junaliikenteessä vapautettaisiin jo ensi keväänä. Pääministeri Juha Sipilän (kesk.) mukaan nyt lakkautettaville reiteille on tiedossa toimijoita, jotka aloittavat liikennöinnin.

Yksi todennäköinen toimija on linja-autoliikenteessä kilpailukykynsä osoittanut Onnibus.

Uusien toimijoiden ongelmaksi saattaa muodostua se, että muualla käytettävä kalusto ei sovi Suomen raiteille. Sopivaa kalustoa Suomen rautateille löytyy Venäjän valtion omistamalta Lokakuun rautateiltä, koska Venäjällä on sama raideleveys kuin Suomessa.

Kilpailu sallittaisiin kuitenkin vain niillä reiteillä, joilla VR:llä ei ole henkilöliikennettä. Kokonaan henkilöliikenne on näillä näkymin vapautumassa kilpailulle vuoden 2025 alussa.

Kilpailun avaaminen ei välttämättä johda yhteiskunnan tuen vähentymiseen. Esimerkiksi Ruotsissa yhteiskunnan tuki raideliikenteelle on vuonna 2011 tapahtuneen kilpailun vapautumisen jälkeen kasvanut.

Vaikka VR:llä on raideliikenteessä monopoli, on kilpailu matkustajista jo nyt kovaa. VR aloitti kuukausi sitten yt-neuvottelut enintään 570 työntekijän vähentämiseksi. Jo aikaisemmin VR ilmoitti lippujen hintojen alentamisesta.

VR:n vaikeuksien taustalla on vuosi sitten vapautunut linja-autoliikenne. Suurten kaupunkien välillä liikennöivä Onnibus on onnistunut houkuttelemaan matkustajia erittäin halvoilla hinnoilla. Kilpailua ei kuitenkaan voi suoraan syyttää junavuorojen lakkauttamisesta, koska lakkautusuhan alla olevilla reiteillä kilpailua linja-autoliikenteen kanssa ei varsinaisesti ole.

Kilpailun lisääntyminen joukkoliikenteessä on periaatteessa tervetullutta. Vaikuttaa siltä, lippujen halpeneminen on lisännyt julkisen liikenteen kokonaismatkustajamäärää.

Joukkoliikenteen muutos koskettaa erityisesti maaseutua ja haja-asutusalueilla asuvia. He eivät hyödy alentuneista lippujen hinnoista, koska julkista liikennettä ei ole. Kilpailu keskittyy suurten kaupunkien väliseen liikenteeseen, eikä VR:llä ja linja-autoyrityksillä ole enää varaa ylläpitää heikommin kannattavia reittejä.

Näyttää siltä, että nykyisellä hallituksella ja hallinnolla on kova halu lisätä kilpailua kansalaisten kannalta elintärkeissä toiminnoissa. Koska on esimerkiksi Yleisradion yksityistämisen vuoro? Työ- ja elinkeinoministeriön uusi kansliapäällikkö Jari Gustafsson vapauttaisi kauppojen aukioloaikojen lisäksi apteekit, taksit, postit ja Alkot. (MT 2.10.)

Päättäjien pitää kilpailua ja vapautta lisätessään muistaa, että vapauteen liittyy olennaisena osana vastuu. Hallitus vastaa siitä, että kansalaisia kohdellaan tasa-arvoisesti ja tärkeitä palveluja on saatavilla kohtuullisen matkan päästä myös haja-asutusalueilla. Tätä vastuuta ei voi kilpailuttaa.

Hallituksen tavoitteena on parantaa reippaasti Suomen kilpailukykyä. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että kaikki voimavarat otetaan käyttöön. Tämä ei onnistu, jos osa maata jätetään elintärkeiden palvelujen ulkopuolelle.

Tyhjän istuminen riitti MTK:lle

MTK erosi viime viikolla elintarvikeketjun kauppatapalautakunnasta (MT 30.10.). Lautakunnassa olivat edustettuina myös ruokateollisuus ja kauppa. Sen tehtävä oli puuttua kohtuuttomiin kauppaehtoihin, joihin viljelijät ja pienet elintarvikejalostajat olivat törmänneet.

Lautakunnalle ei tullut yhtään tutkittavaa tapausta. Tuottajat eivät sopimusten menettämisen pelossa uskaltaneet tuoda kokemiaan ongelmia ratkottaviksi. Lautakunnan epäonnistuminen ei ainakaan lisää ruoka-alan keskinäistä luottamusta. Sitä vaikeuksissa oleva ala kuitenkin kaipaisi kipeästi.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Päätoimittaja: Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt: Jussi Martikainen, Tiina Taipale
Julkaisija: Viestilehdet Oy
Jätä uutisvinkki: uutispaallikot@mt1.fi
Anna palautetta: toimitus@mt1.fi

Maaseudun Tulevaisuus on maa- ja metsätaloustuottajain äänenkannattaja. Se pitää maaseudun ja sen elinkeinojen puolta sekä huolehtii maaseudun henkisestä ja taloudellisesta hyvinvoinnista.

VIERAILIJA

Mielikuvitusta Makeraan

Juha Sipilän hallitus tekee kovia leikkauksia mutta myös kohdistaa julkista rahaa uudelleen. Kevään hallitusohjelmassa sovittiin, että hallitus nimeää erikseen kärkihankkeita, joihin laitetaan uusia panoksia.

Ensi käteen kuulostaa siltä, että oppositio osuu tätä kritisoidessaan oikeaan: että yhdellä kädellä annetaan ja toisella otetaan. Kieltämättä vähän hassulta tuntuu, että esimerkiksi koulumaailmassa ryhmäkokoja kovasti kasvatetaan ja toisaalla opetustoimintaa digitalisoidaan.

Asian takana on tietenkin tarve saada menot hallintaan eikä pelkkää teatteria. Hallitus puolustautuu silläkin, että uudelleen sijoitettava raha on ikään kuin eri tulolähteestä. Jos olen oikein ymmärtänyt, tässä sijoitetaan valtion yritystoiminnan tuottoja, ei verotuloja, joilla luottoluokittajien pelossa maksellaan velkoja. Monimutkaista mutta totta.

Mölyä on ollut siitäkin, että tällä tavalla hallitus valitsee itselleen mieluisia kehittämisaloja. Että virkamiehet ja tutkijat on sivuutettu. Voi surkeutta – poliitikot ovat tarttuneet toimeen. Tällaistakin se kansanvaltainen perustuslakimme siis mahdollistaa.

Keskustelun paikka on sitten siinä, osuvatko panostukset paikalleen ja onko kohdentamisen koolla mitään väliä? Rahaa on kuitenkin jaossa vähäsen, alle kaksi miljardia koko vaalikautena.

Jakopolitiikassa paistaa kyllä häivähdys perinteitä. Jokainen hallituspuolue on listannut suosikkejaan ja sitten on valittu ”kirjan mukaan”. Kepu ottaa ensin, sitten persut, viimeksi kokoomus. Seuraavalla kierroksella hankkeet pienenevät mutta jakojärjestys säilyy.

Keskustan maataloussiipikin on ulottanut kouransa kupille. Hallituksen kärkihankkeisiin kuuluu myös Maaseudun kehittämisrahasto Makeran pääomittaminen 50 miljoonalla.

Tunnustan huokaisseeni, kun ensimmäisen kerran luin lehdestä tämän uutisen. Vaikka olen itsekin talonpoikana nauttinut Makeran tarjonnasta, ei sen nykyvalikoima kuitenkaan ihan tunnu sellaiselta kärjeltä, millä uutta maaseutua rakennettaisiin tässä ajassa.

Makera on osaltaan ollut myös lisäämässä hankalaa rakentamisen byrokratiaa eikä rakentaminen ole halventunut. Päinvastoin. Maatalouden rakentaminen on kallistunut enemmän kuin muu 2000-luvulla.

Okei, vaatimukset hygienian ja eläinten hyvinvoinnin suhteen ovat kustannusloikan taustalla. Mutta ne eivät ole ainoa syy.

En nurise uutta panostusta nyt, kun rahaston avustusedellytykset on muutoinkin käytetty niukoiksi. Mutta mielikuvitusta kohdentamiseen kaivataan rutkasti. Emmeköhän me nyt vaalikauden pärjäisi ilman uusia navetoita ja muita karjasuojia. Markkinatilanne näyttää kroonista ylituotantoa lähes kaikilla toimialueilla.

» Eiköhän 90-luvun maatalouspolitiikan eväät ole tällä kertaa syöty.

Mitäs jos rahat käytettäisiin uusiin energia-avauksiin? Biokaasulle pitäisi saada kunnon reitti auki liikennepolttoaineeksi. Maatilat voisivat toimia paitsi tuottajina, myös jakelupisteinä parhailla paikoilla. Tässä yhdistyisivät myös monet ympäristönsuojelun tavoitteet markkinavetoisesti.

Kymmenen vuotta sitten en olisi uskonut, että puhun energiapajun puolesta mutta nyt sen teen. Kyllä, metsissämme riittää puuta mutta usein valitettavan väärässä paikassa. Selluun investoivalla teollisuudellakaan tuskin olisi mitään sitä vastaan, että alkuun satatuhatta etelän hehtaaria kasvaisi pajumassaa rannikon lämpölaitoksiin. Peltojen ja tilojen rakenteet ja kalusto riittäisivät pienin satsauksin tähän muutokseen.

Vetoapua voisivat tuoda nuo hankevarat. Ei niitä nyt kannata sinne tänne ripotella. Kun ajatellaan isosti, niin tämä voitaisiin yhdistää valtion kehityssopimuksiin suurten kaupunkien kanssa. Peukaloruuvia ja porkkanaa, perinteiseen tapaan.

Eiköhän 90-luvun maatalouspolitiikan eväät ole tällä kertaa syöty.

TIMO KAUNISTO
talonpoika
Alastarosta
timol.kaunisto63@gmail.com

RAHIKAINEN

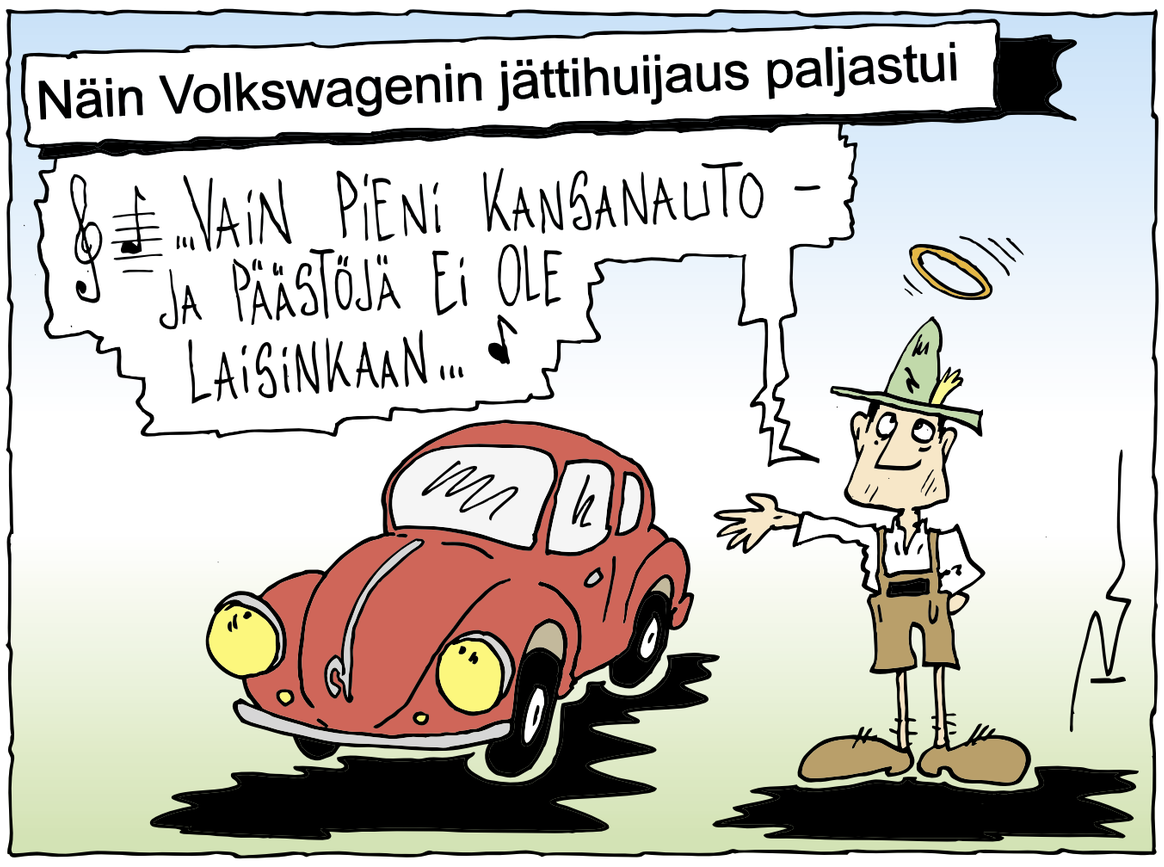

TOIMITTAJALTA

Saako pakolainen valittaa?

Mitä pitäisi ajatella turvapaikanhakijoista, jotka valittavat vastaanottokeskuksen ruuasta? Kieltämättä asiaan on helppo reagoida tunnepitoisesti:

”Eikö kelpaa? Onko lähtömaassa sittenkään kovin huono tilanne, jos on varaa väheksyä tarjottavaa ruokaa? Kiittämättömyys on maailman palkka.”

Kun vetää happea ja laittaa mietintämyssyn päähän, alkaa asiassa nähdä useampia puolia.

Miksi turvapaikanhakijat eivät saisi valittaa harmaasta riisimössöstä (kuvasta ei saanut selvää, mitä ruuan olisi pitänyt olla)? Valitammehan mekin jatkuvasti ties mistä, vaikka olemme kuulemma saaneet lottovoiton jo syntyessämme Suomeen.

Monen mielestä turvapaikanhakijoilla ei ole oikeutta valittaa mistään. Eihän heillä pitäisi olla myöskään kännyköitä tai trendikkäitä vaatteita, koska he ovat paenneet sodan kauhuista. Oikea pakolainen kulkee ryysyissä.

Monelta unohtuu, ettei hätä koske vain lantamajoissa asuvia. Sota voi syttyä myös vauraaseen maahan. Yhtä lailla terroristijärjestö vaanii muotitietoista, työssäkäyvää nuorta miestä.

Lähtömaassa ja matkan varrella kasaantuneet traumat alkavat purkautua, kun ihminen pääsee pitkästä aikaa asettumaan aloilleen. Ei ihme, että kiukuttaa. Harva meistä suomalaisistakaan osaa aina kanavoida pahaa oloaan kovin rakentavasti.

Toivottavasti vastaanottokeskuksissa on tarjolla kriisiapua, kuuntelevia korvia ja tukea arkeen.

Ihannetilanteessa ihmiset saisivat tehdä ruokansa itse, koska laitosruokailu nimensä mukaisesti laitostaa. Ihminen eli myös turvapaikanhakija turhautuu, jos ei ole mitään tekemistä. Jouten ollessa on aikaa ajatella ja tuntea.

Ajatusleikkinä voi miettiä, miten käyttäytyisi joukko nuoria suomalaismiehiä pakattuna parakkiin useiksi kuukausiksi ilman armeijan kuria. Veikkaan, että kaljaa kuluisi, eikä yhteenotoilta vältyttäisi.

Kuuleman mukaan Kanadaan aikoinaan pötkineet suomalaiset rähisivät ja ryyppäsivät satamissa herättäen pelkoa kantaväestössä. Samanlaista pahennusta on taidettu aiheuttaa myös Ruotsissa.

Kotimaastaan poispakotetut ovat keskimääräistä alttiimpia huonolle käytökselle. On työttömyyttä ja ulkopuolisuuden tunnetta. Sillä selittyy, miksi maahanmuuttajat syyllistyvät kantaväestöä useammin rikoksiin.

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen (Optula) viimevuotisen raportin mukaan tiettyjen maahanmuuttajaryhmien rikollisuustaso on puolitoista-kolminkertainen verrattuna syntyperäisiin suomalaisiin. Raiskauksia maahanmuuttajat tekevät lähes kahdeksan kertaa enemmän. Rikokset eivät aina kohdistu kantaväestöön, vaan myös muihin maahanmuuttajiin.

Tilastot kuulostavat pahalta, mutta niihinkin on suhtauduttava ratkaisukeskeisesti. Ihan siksikin, ettei meillä ole taikasauvaa, jolla kiihtyvä pakolaisuus pysäytetään.

Jos turvapaikanhakijan ensikosketus Suomeen on huppupäisen miehen heittämä kivi, ei lähtökohta sopeutumiseen ole kummoinen. Viha synnyttää vihaa.

Optulan mukaan maahanmuuttajien kohtaama rikollisuus on useimmiten rasistista viharikollisuutta. Tutkijoiden mielestä uhrien tukipalvelujen saatavuutta ja kotouttamista tulisi kehittää. Siten katkaistaisiin vihan kierre ja annettaisiin kunnolliset eväät uuden elämän alkuun.

KATJA LAMMINEN
katja.lamminen@mt1.fi

LEHTIKATSAUS

Oikeus hyvään elämään

Salon Seudun Sanomat muistuttaa, että muistisairaallakin on oikeus hyvään elämään.

”Muistisairaudet yleistyvät, ja vuosittain Suomessa 14 500 ikäihmistä saa kuulla sairastavansa etenevää muistisairautta. 193 000 suomalaisella on jonkinasteinen muistisairaus, ja arvioiden mukaan 200 000 suomalaisella on lievää heikentymistä kyvyssä käsitellä tietoja.”

”Arkinen aktiivisuus on tärkeää etenevissä muistisairauksissa. Mielekästä elämää ja toimintakykyä tukee mahdollisimman normaalina jatkuva arki, tutut ympäristöt ja omat rutiinit.”

”Muistisairaalla ihmisellä on oikeus hyvään elämään ja siihen, että hänen yksilöllisyytensä huomioidaan myös sairauden edetessä pidemmälle. Hyvä hoito lähtee ihmisen tarpeiden tunnistamisesta ja niiden kunnioittamisesta. Henkilön elämäntarinan sekä tapojen, rutiinien ja mieltymysten tiedostaminen auttavat ymmärtämään ja helpottavat haastavien tilanteiden selvittämistä.”

”Diagnoosista huolimatta moni muistisairas asuu omassa kodissaan. Se on mahdollista ulkopuolisen avun turvin, kunhan tukea on saatavilla niin paljon, että vanhus tuntee olonsa turvalliseksi. Kukaan ei halua elää arkea kotonaan yksin, jos pelkää koko ajan. Kuntien ei pidä säilöä vanhuksia koteihin sillä verukkeella, että ’jokainen haluaa asua mahdollisimman pitkään kotonaan’. Usein muistisairauksissa heikkenee ensin lähimuisti. Sairastuneen olo helpottuu, jos hoitajat eivät vaihdu jatkuvasti. Pysyvyys luo turvallisuuden tunnetta ja lievittää muistisairaan kokemaa ahdistusta.”

Työttömyys yhä kasvu-uralla

Karjalainen perää uudistuksia, joilla työttömyyden kasvu saataisiin käännettyä työllisyyden kasvuksi.

”Eurostatin elokuun työttömyystilastot EU-alueella paljastavat Suomen kannalta karun totuuden: Suomi kuuluu niiden neljän maan joukkoon, joissa työttömyys kasvaa, kun se muissa vähenee. Työttömyyttään kasvattaneista maista Suomi on lisäksi huonoin.”

”Suomen yhä jatkuva päinvastainen kehitys muihin EU-maihin verrattuna vaatii uudistuksia työmarkkinoilla.”